

Elektroniskt utlämnande av uppgift om godkännande som lagerhållare eller skattebefriad förbrukare

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
1 Författningsförslag	5
1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	5
1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	6
2 Bakgrund	7
3 Gällande rätt	9
3.1 Punktskatter som omfattas av förslaget	9
3.2 Unionsbestämmelser om punktskatter	9
3.3 Tobaksskatt.....	10
3.4 Alkoholskatt.....	10
3.5 Skatt på energi.....	10
3.6 Skatt på kemikalier i viss elektronik	10
3.7 Skatt på vissa nikotinhaltiga produkter.....	11
3.8 Skatt på plastbärkassar	11
3.9 SEED-registret	11
3.10 Sekretess.....	12
3.11 Dataskyddsbestämmelser och elektroniskt utlämnande	13
4 Förslag	15
4.1 Elektroniskt utlämnande av uppgift om godkänd aktör.....	15
4.2 Ikraftträdandebestämmelser	16
5 Konsekvensanalys.....	18
5.1 Sammanfattning.....	18
5.2 Syfte, alternativa lösningar och effekter av utebliven ändring.....	18
5.3 Offentligfinansiella effekter.....	18
5.4 Effekter för offentliga sektorn	18
5.5 Effekter för företagen och för enskilda	18
5.6 Effekter för Skatteverket	19
5.7 Effekter för myndigheter och de allmänna förvaltningsdomstolarna	19
5.8 Förslagets förenlighet med EU-rätten	19
5.9 Övriga effekter	19
6 Författningskommentar.....	20

6.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	20
-----	--	----

Sammanfattning

I promemorian föreslås att uppgift, om huruvida en aktör är godkänd som lagerhållare eller skattebefriad förbrukare avseende vissa punktskattepliktiga varor, ska kunna lämnas ut på medium för automatiserad behandling. Uppgiften ska kunna lämnas till den som i sin verksamhet behöver sådan uppgift för att kunna hantera beskattningen på rätt sätt.

Uppgift om en viss aktör är godkänd för ett visst förfarande kan idag fås ut från Skatteverket, vanligen genom telefonsamtal. Det finns för närvarande inte möjlighet för Skatteverket att lämna ut uppgiften elektroniskt.

Uppgifter avseende godkända aktörer enligt det EU-gemensamma systemet kan lämnas ut från det unionsgemensamma SEED-registret via en e-tjänst (SEED-on Europa). Registret omfattar dock enbart uppgifter om godkända aktörer enligt de EU-harmoniserade regelverken, vilket innebär att uppgifter om godkända lagerhållare och skattebefriade förbrukare saknas.

I promemorian föreslås även ett förtydligande avseende omfattningen av uppgifter som kan lämnas ut avseende en skattebefriad förbrukare. Huvudförslaget är inte beroende av om detta förtydligande görs, men det är till nytta genom att det tydliggör hur berörd bestämmelse ska förstås.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom förskrivs att 2 kap. 5 § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:169

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §

Från databasen får nedan angivna uppgifter lämnas ut till en enskild, om det inte av särskild anledning kan antas att den enskilde som uppgiften avser eller någon närstående lider men om uppgiften röjs.

Uppgifter får lämnas ut om

1. namn och personnummer,
2. organisationsnummer, namn, företagsnamn och juridisk form samt i fråga om handelsbolag och andra juridiska personer sådana uppgifter om huvudkontor och säte som avses i 67 kap. 8 § skatteförfarandelagen (2011:1244),
3. registrering enligt skatteförfarandelagen samt särskilt registrerings- eller redovisningsnummer,
4. på vilket sätt den preliminära skatten ska betalas för en fysisk person,
5. registrering av skyldighet att göra skatteavdrag eller betala arbetsgivaravgifter,
6. slag av näringsverksamhet,
7. beslut om likvidation, förenklad avveckling eller konkurs,
8. huruvida en fysisk eller juridisk person är godkänd som skattebefriad förbrukare enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi eller lagen (2022:156) om alkoholskatt och i sådana fall från vilken tidpunkt, *samt vad godkännandet omfattar,*
9. huruvida en fysisk eller juridisk person är godkänd som registrerad avsändare enligt lagen om skatt på energi, lagen (2022:155) om tobaksskatt eller lagen om alkoholskatt och i sådana fall från vilken tidpunkt, och
10. huruvida en distansförsäljare enligt 10 kap. lagen om tobaksskatt har ställt säkerhet för skatten på de varor som sänds från det andra EU-landet.

Denna lag träder i kraft den 13 februari 2023.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2003:670.

1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom förskrivs att det i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet¹ ska införas en ny paragraf, 11 a §, av följande lydelse.

Föreslagen lydelse

11 a §

Uppgift får lämnas ut till enskild, som behöver sådan uppgift i sin verksamhet för att säkerställa en korrekt beskattning, om godkännande som

1. lagerhållare enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi, lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik, lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter, lagen (2020:32) om skatt på plastbärkassar eller lagen (2022:155) om tobaksskatt, eller

2. skattebefriade förbrukare enligt lagen om skatt på energi eller lagen (2022:156) om alkoholskatt.

Denna förordning träder i kraft den 13 februari 2023.

¹ Senaste lydelse av förordningens rubrik 2003:1023.

2 Bakgrund

Punktskatter är en form av indirekta skatter som tas ut på omsättning av vissa utvalda typer av varor och tjänster. Punktskatter kan tas ut av statsfinansiella skäl eller för att styra konsumtionen av den beskattade varan. Det kan även finnas en kombination av dessa två syften för vissa punktskatter.

Punktskatter är, till skillnad från mervärdesskatt, en beskattning i ett led. Den skatteskyldige är som regel en näringsidkare, som vältrar över kostnaden för skatten till nästa led i priset för varan. Den slutliga belastningen av skatten kommer, i vissa fall genom en serie av övervältringar, att ligga på den slutliga konsumenten.

Avsikten med uttag av punktskatter är att beskatta konsumtionen i det egna landet (destinationslandsprincipen). Export ska som regel inte beskattas. Import ska som regel utlösa en beskattning.

Viss typ av konsumtion kan vara undantagen från beskattning eller skattebefriad genom möjlighet till avdrag eller återbetalning.

Sverige är medlem i den Europeiska unionen. En grundsten i unionen är fri rörlighet mellan medlemsstaterna, vilket medför att särskilda förfaranden vid eller kopplat till passerandet av gränser ska undvikas så långt möjligt. För att kunna upprätthålla principen om att punktskatter ska tas ut i den medlemsstat där varan konsumeras finns särskilda regler om hantering av vissa angivna punktskatter, där uppskov medges med skatten till dess varan släpps för konsumtion. Regelverket innebär att det finns ett EU-gemensamt system med godkända aktörer och platser mellan vilka skattepliktiga varor under vissa förutsättningar och med beaktande av ett visst förfarande kan skickas utan beskattningskonsekvenser, det s.k. uppskovsförfarandet.

De områden som omfattas av det unionsgemensamma systemet är alkohol, tobak och energi. Regleringen är i form av direktiv som behöver genomföras genom en nationell reglering samt i direkt tillämpliga förordningar. EU-regleringen hindrar inte att medlemsstaterna kan införa punktskatter på andra områden så länge dessa inte kräver gränsformaliteter i förhållande till gränser mellan medlemsstater. Sådana skatter måste även vara neutrala i förhållande till aktörer i de olika medlemsstaterna. Det är inte tillåtet att gynna egna nationella aktörer. Sverige har infört ett antal egna punktskatter.

Inom det gemensamt reglerade uppskovsförfarandet finns vissa typer av godkännanden för förfaranden avseende de berörda punktskatterna. I regleringen av hantering i Sverige av egna punktskatter eller punktskatter som är gemensamt reglerade finns i huvudsak motsvarande möjligheter att skjuta upp uttaget av skatten och en reglering av olika typer av godkända aktörer, som till stora delar motsvarar godkända aktörer inom det gemensamt reglerade området. De nationella typerna av godkända aktörer har andra namn än de gemensamt reglerade motsvarigheterna.

De förslag som lämnas i denna promemoria avser hantering inom Sverige med ett nationellt uppskjutande av beskattningen eller en nationellt reglerad möjlighet till avdrag för skatt. För sådana förfaranden finns behov av att kunna kontrollera att motparten i en överlåtelse är en godkänd aktör av typ lagerhållare eller skattebefriad förbrukare. Uppgifterna kan redan idag lämnas ut, men inte i elektronisk form.

Uppgifter avseende godkända aktörer enligt det EU-gemensamma systemet kan dock lämnas ut från det unionsgemensamma SEED-registret via en e-tjänst

(SEED-on Europa). Det registret omfattar dock inte uppgifter om godkända aktörer enligt rent nationella bestämmelser.

Förslaget avser därför inte hantering mellan medlemsstater inom den gemensamt reglerade ordningen. Där är behovet av att elektroniskt kunna kontrollera en motparts status som godkänd aktör redan tillgodosett genom den e-tjänst som finns kopplad till det unionsgemensamma SEED-registret.

3 Gällande rätt

3.1 Punktskatter som omfattas av förslaget

De punktskatter som omfattas av förslagen i denna promemoria är skatt enligt

1. lagen (1994:1776) om skatt på energi,
2. lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,
3. lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter,
4. lagen (2020:32) om skatt på plastbärkassar,
5. lagen (2022:155) om tobaksskatt, och
6. lagen (2022:156) om alkoholskatt.

I prop. 2021/22:61 Nytt punktskattedirektiv och vissa andra ändringar föreslås författningsändringar med anledning av att rådets direktiv 2008/118/EG ersätts av rådets direktiv (EU) 2020/262 av den 19 december 2019 om allmänna regler för punktskatt. Propositionen antogs av riksdagen den 23 februari 2022. Förslagen innebär att lagen (1994:1563) om tobaksskatt och lagen (1994:1564) om alkoholskatt ersätts av nya lagar med samma namn samt att nya bestämmelser införs i lagen om skatt på energi. Därutöver görs ändringar i bl.a. lagen om skatt på kemikalier i viss elektronik, lagen om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter, lagen om skatt på plastbärkassar, lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, nedan kallad skattedatabaslagen, och i skatteförordningen (2011:1244). Ändringarna träder i kraft den 13 februari 2023. Samtliga hänvisningar i denna promemoria avser nämnda lagar och bestämmelser i den lydelse som träder ikraft den 13 februari 2023.

3.2 Unionsbestämmelser om punktskatter

Enligt rådets direktiv 2008/118/EG av den 16 december 2008 om allmänna regler för punktskatt och om upphävande av direktiv 92/12/EEG (punktskatte-direktivet) får punktskattepliktiga varor hanteras under uppskjutande av beskattning av flera olika aktörer såsom godkända upplagshavare, registrerade avsändare och registrerade varumottagare inom det s.k. uppskovsförfarandet. Punktskattedirektivet ersätts från och med den 13 februari 2023 av rådets direktiv (EU) 2020/262 av den 19 december 2019 om allmänna regler för punktskatt.

Ytterligare reglering finns i rådets förordning (EU) nr 389/2012 av den 2 maj 2012 om administrativt samarbete i fråga om punktskatter och om upphävande av förordning (EG) nr 2073/2004, och i kommissionens förordning (EG) nr 684/2009 av den 24 juli 2009 om genomförande av rådets direktiv 2008/118/EG vad gäller datoriserade förfaranden för flyttning av punktskattepliktiga varor under punktskatteuppskov.

Bestämmelser om de harmoniserade punktskatterna finns bl.a. i

- rådets direktiv 2011/64/EU av den 21 juni 2011 om strukturen och skattesatserna för punktskatten på tobaksvaror,
- rådets direktiv 92/83/EEG av den 19 oktober 1992 om harmonisering av strukturerna för punktskatter på alkohol och alkoholdrycker,
- rådets direktiv 92/84/EEG av den 19 oktober 1992 om tillnärmning av punktskattesatser på alkohol och alkoholdrycker, och
- rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet.

Den EU-rättsliga regleringen har genomförts i svensk lagstiftning genom lagen om tobaksskatt, lagen om alkoholskatt och lagen om skatt på energi.

3.3 Tobaksskatt

Vilka tobaksvaror som är skattepliktiga framgår av lagen om tobaksskatt. Tobaksskatt ska betalas för cigaretter, cigarrer, cigariller, röktobak, snus, tuggtobak samt övrig tobak. Beskattningen av cigaretter, cigarrer, cigariller samt röktobak omfattas av EU:s harmoniserade regler om punktskatt på tobaksvaror, medan beskattningen av snus, tuggtobak och övrig tobak enbart bygger på nationella bestämmelser.

För hantering av tobaksskatt på snus, tuggtobak och övrig tobak finns bestämmelser om *lagerhållare* i 10 kap. 2 och 3 §§ lagen om tobaksskatt.

En godkänd lagerhållare är en fysisk eller juridisk person som fått ett godkännande av Skatteverket att hantera snus eller tuggtobak utan att skattskyldighet inträder.

3.4 Alkoholskatt

Alkoholskatt ska betalas för öl, vin, andra jästa drycker än vin eller öl, mellanklassprodukter och etylalkohol. Beskattningen har sin grund i EU:s harmoniserade regler för beskattning av alkoholvaror.

För hantering av alkoholskatt finns bestämmelser om *skattebefriad förbrukare* i 10 kap. 1 och 2 §§ lagen om alkoholskatt.

En skattebefriad förbrukare är en fysisk eller juridisk person som fått ett godkännande av Skatteverket att ta emot alkoholvaror utan alkoholskatt från en upplagshavare i Sverige för att använda för ett skattebefriat ändamål.

3.5 Skatt på energi

I lagen om skatt på energi regleras tre skatter; energiskatt, koldioxidskatt och svavelskatt. Beskattningen har i vissa delar sin grund i EU:s harmoniserade regler medan andra delar är en rent nationell beskattning. Energi- och koldioxidskatt ska betalas för i princip alla bränslen som används för motordrift eller uppvärmning. Svavelskatt ska betalas för svavelinnehållet i vissa bränslen. Energiskatt tas även ut på elektrisk kraft som förbrukas i Sverige, med vissa undantag.

För hanteringen av skatt på energi finns avseende vissa bränslen bestämmelser om *lagerhållare* i 6 kap. 2 och 3 §§ lagen om skatt på energi. Det finns även bestämmelser om *skattebefriad förbrukare* i 8 kap. 1 § samma lag.

En godkänd lagerhållare är en fysisk eller juridisk person som fått ett godkännande av Skatteverket att hantera bränsle utan att skattskyldighet inträder.

En skattebefriad förbrukare är en fysisk eller juridisk person som fått ett godkännande av Skatteverket att från en skattskyldig i Sverige ta emot bränsle utan skatt, eller med nedsatt skatt, för att använda till ett skattebefriat ändamål.

3.6 Skatt på kemikalier i viss elektronik

Skatt på kemikalier i viss elektronik ska betalas för varor hänförliga till vissa varukoder i tulltaxan enligt den kombinerade nomenklaturen (KN-nummer). Avsikten är att skatten ska träffa varor som innehåller vissa kemikalier vars

användning lagstiftaren vill begränsa. Beskattningen är reglerad i lagen om skatt på kemikalier i viss elektronik och är en rent nationell beskattning.

För hanteringen av skatten finns bestämmelser om *lagerhållare* i 10 § lagen om skatt på kemikalier i viss elektronik.

En godkänd lagerhållare är en fysisk eller juridisk person som fått ett godkännande av Skatteverket att hantera skattepliktiga elektronikvaror utan att skattskyldighet inträder.

3.7 Skatt på vissa nikotinhaltiga produkter

Nikotinskatt ska betalas för e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter. Skatt ska dock inte betalas för exempelvis läkemedel, narkotika eller sådana produkter som är skattepliktiga enligt lagen om tobaksskatt. Beskattningen är reglerad i lagen om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter och är en rent nationell beskattning.

För hanteringen av nikotinskatt finns bestämmelser om *lagerhållare* i 9 § lagen om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter.

En godkänd lagerhållare är en fysisk eller juridisk person som fått ett godkännande av Skatteverket att hantera skattepliktiga nikotinprodukter utan att skattskyldigheten inträder.

3.8 Skatt på plastbärkassar

Skatt ska betalas för plastbärkassar som är avsedda att tillhandahållas konsumenter inom handeln för att de ska kunna packa eller bära varor. Beskattningen är reglerad i lagen om skatt på plastbärkassar och är en rent nationell beskattning.

För hanteringen av skatten på plastbärkassar finns bestämmelser om *lagerhållare* i 8 § lagen om skatt på plastbärkassar.

En godkänd lagerhållare är en fysisk eller juridisk person som fått ett godkännande av Skatteverket att hantera plastbärkassar utan att skattskyldigheten inträder.

3.9 SEED-registret

SEED står för System for Exchange of Excise Data. Enligt rådets förordning (EU) nr 389/2012 av den 2 maj 2012 om administrativt samarbete i fråga om punktskatter och om upphävande av förordning (EG) nr 2073/2004 ska varje medlemsstat ha en databas som omfattar register över godkända upplagshavare, registrerade varumottagare, tillfälligt registrerade varumottagare, registrerade avsändare samt godkända skatteupplag. Informationen i respektive nationellt register ska automatiskt utbytas via ett centralt register som EU-kommissionen ska driva så att alla medlemsstater alltid får en korrekt och aktuell översikt över samtliga nationella registeruppgifter. Syftet med dessa register, är bl.a. att tillhandahålla skattskyldiga och behörig myndighet i Sverige eller en annan EU-stat uppgifter om godkännanden. För Sveriges del hanteras SEED-registret av Skatteverket.

Den svenska delen av SEED-registret förs i beskattningsdatabasen. Regler för beskattningsdatabasen finns bl.a. i skattedatabaslagen, och den tillhörande förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, nedan kallad skattedatabasförordningen. Enligt nämnda lag ska Skatteverket ha en databas (beskattningsdatabasen) som innehåller de uppgifter Skatteverket behöver för beskattningsverksamheten. SEED-registret

ingår i denna databas. Uppgifterna lagras i det nationella SEED-registret och överförs dagligen till det centrala SEED-registret.

Uppgifter från det centrala SEED-registret kan hämtas via en e-tjänst (SEED-on Europa) som finns tillgänglig bl.a. via Skatteverkets hemsida. För att kunna kontrollera om en viss aktör eller plats är godkänd enligt den gemensamma regleringen behöver den som ställer förfrågan ha tillgång till aktörens punktskattenummer eller, om förfrågan gäller en plats, platsens skatteupplagsnummer. Vilka uppgifter som kan hämtas kan skilja sig åt beroende på vilka uppgifter de olika medlemsstaterna lämnar utifrån sina olika nationella lagstiftningar. Tjänsten har inte några begränsningar ifråga om vem som kan använda den. Svaret lämnas direkt på användarens skärm.

3.10 Sekretess

Enligt 27 kap. 1 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, gäller sekretess i verksamhet som avser bestämmande av skatt eller fastställande av underlag för bestämmande av skatt eller som avser fastighetstaxering för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Av andra stycket samma paragraf följer att sekretess vidare gäller bl.a. i verksamhet som avser förande av eller uttag ur beskattningsdatabasen enligt skattedatabaslagen, för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som har tillförts databasen. Uppgifter om att en enskild är godkänd aktör enligt de regler som nu är aktuella omfattas av sådan sekretess.

Enligt 27 kap. 7 § OSL hindrar inte sekretessen enligt 1 § att uppgift lämnas till enskild enligt vad som förskrivs i bl.a. skattedatabaslagen. I 2 kap. 5 § skattedatabaslagen finns bestämmelser om vilka uppgifter som får lämnas ut till en enskild, om det inte av särskild anledning kan antas att den enskilde som uppgiften avser eller någon närstående lider men om uppgiften röjs. Det finns således en presumtion för offentlighet, men det finns även utrymme för fall där uppgiften kan vara skyddad av sekretess.

Enligt 2 kap. 5 § andra stycket 3 skattedatabaslagen får uppgift om registrering enligt skatteförfarandelagen lämnas ut, med ovan nämnd begränsning.

Av 7 kap. 1 a § 2 c skatteförfarandelagen framgår att Skatteverket ska registrera den som är godkänd enligt vissa angivna bestämmelser, t.ex. den som är godkänd lagerhållare enligt

- 6 kap. 2 § lagen om skatt på energi,
- 10 § lagen om skatt på kemikalier i viss elektronik,
- 9 § lagen om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter,
- 8 § lagen om skatt på plastbärkassar, och
- 10 kap. 2 § lagen om tobaksskatt.

Utöver sådana godkända aktörer som ska registreras enligt 7 kap. 1 a § 2 c skatteförfarandelagen omfattar förslaget i denna promemoria även *skattebefriad förbrukare* avseende alkoholskatt och skatt på energi. Sekretessbrytande bestämmelser avseende skattebefriad förbrukare finns i 2 kap. 5 § andra stycket 8 skattedatabaslagen.

På begäran ska således som regel uppgift om en fysisk eller juridisk person är godkänd aktör i de avseenden som omfattas av denna promemoria lämnas ut enligt offentlighetsprincipen. Även om en uppgift som regel inte är skyddad av sekretess och då ska lämnas ut på begäran, kan det finnas begränsningar för formerna för ett utlämnande.

3.11 Dataskyddsbestämmelser och elektroniskt utlämnande

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan kallad EU:s dataskyddsförordning, reglerar behandlingen av personuppgifter i alla medlemsstater i EU. EU:s dataskyddsförordning gäller – med några särskilda undantag – för alla utom de brottsbekämpande myndigheterna. Varje medlemsstat har möjlighet att komplettera dataskyddsförordningens bestämmelser i nationell lag. I Sverige gäller den kompletterande dataskyddslagen – lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning – och den kompletterande dataskyddsförordningen – förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. De s.k. särskilda registerförfattningar som sedan tidigare gällt för Skatteverkets olika verksamhetsgrenar gäller fortfarande. Innehållet i författningarna har anpassats till EU:s dataskyddsförordning på så sätt att de kompletterar EU:s dataskyddsförordning och ska tillämpas om de avviker från den kompletterande dataskyddslagen och tillhörande förordning. Vid behandling av uppgifter inom ramen för Skatteverkets beskattningsverksamhet gäller skattedatabaslagen och skattedatabasförordningen.

EU:s dataskyddsförordning reglerar inte formen för utlämnande av personuppgifter. Detta regleras istället i registerförfattningarna.

Ett utlämnande i elektronisk form kan göras antingen genom *utlämnande på medium för automatiserad behandling* eller genom *direktåtkomst*. Utlämnande på medium för automatiserad behandling kan t.ex. göras via e-post, CD-skiva, USB-minne m.m. men även genom en elektronisk överföring av data. Direktåtkomst är ett rättsligt begrepp. Det som skiljer direktåtkomst från ett utlämnande på medium för automatiserad behandling i form av en elektronisk överföring av data är i huvudsak att frågeställaren vid en direktåtkomst själv (utan att kunna påverka innehållet i databasen) kan söka fram information i en databas hos den som lämnar ut informationen. Vid ett utlämnande på medium för automatiserad behandling ska den som lämnar ut uppgifterna i princip ha en möjlighet att neka ett utlämnande i ett enskilt fall. Ett utlämnande på medium för automatiserad behandling kan dock i praktiken vara utformat på ett sätt som ligger väldigt nära ett utlämnande genom direktåtkomst, jfr HFD 2015 ref. 61.

Av 2 kap. 6 § skattedatabaslagen framgår att uppgifter i beskattningsdatabasen får lämnas ut till en enskild på medium för automatiserad behandling endast om regeringen har meddelat föreskrifter om det.

Av 2 kap. 9 § skattedatabaslagen framgår att en registrerad får ha direktåtkomst till sådana uppgifter om sig själv i beskattningsdatabasen som får lämnas ut till den registrerade, om regeringen har meddelat föreskrifter om det. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vilka uppgifter om den registrerade som får omfattas av sådan direktåtkomst. Bestämmelsen lämnar inte utrymme för direktåtkomst till uppgift om annan än den registrerade själv.

Bestämmelser om när uppgifter från beskattningsdatabasen får lämnas ut till enskilda på medium för automatiserad behandling finns i 9–13 §§ skattedatabasförordningen.

I 9 § skattedatabasförordningen finns en övergripande bestämmelse som innebär att ett utlämnande av uppgiften på medium för automatiserad behandling

får göras enligt följande bestämmelser om det inte finns hinder mot detta enligt någon författning:

- Vissa uppgifter om en arbetstagare eller uppdragstagare får lämnas till en arbetsgivare eller uppdragsgivare (10 §).
- Vissa uppgifter om en uppdragstagare får lämnas ut till en uppdragsgivare för kontroll i samband med upphandling och under avtalstiden (10 a §).
- Uppgifter för kreditupplysningsverksamhet får lämnas ut i vissa fall (11 §).
- Uppgifter som utgör underlag för beräkning av avgift till registrerade trossamfund får lämnas ut till trossamfund (12 §).
- Uppgifter får i vissa fall lämnas ut till arbetslöshetskassorna (12 a §).
- Uppgifter om den enskilde får lämnas ut till denne själv (13 §).
- Vissa uppgifter beträffande fastighetsöverlåtelser får i vissa fall lämnas ut till en enskild fastighetsägare (14 § första stycket).
- Vissa uppgifter om en fastighets taxeringsvärde får lämnas ut till enskild (14 § andra stycket).

Ett utlämnande av uppgifter i elektronisk form utgör i sig en behandling av uppgifter som omfattas av dataskyddsbestämmelserna. Vid varje ny behandling av personuppgifter ska prövas om det finns en rättslig grund för behandlingen enligt vad som föreskrivs i artikel 6 i EU:s dataskyddsförordning. Vidare ska en behandling, för att vara laglig, även uppfylla de allmänna principerna i artikel 5 om laglighet, korrekthet och öppenhet, ändamålsbegränsning, uppgiftsminimering, riktighet, lagringsminimering, samt integritet och konfidentialitet. Artiklarna 5 och 6 i EU:s dataskyddsförordning är således grundläggande för all behandling av personuppgifter.

4 Förslag

4.1 Elektroniskt utlämnande av uppgift om godkänd aktör

Förslag: Uppgift om att en aktör är godkänd som lagerhållare eller skattebefriad förbrukare inom punktskatteområdet ska kunna lämnas ut på medium för automatiserad behandling till en enskild som behöver sådan uppgift i sin verksamhet för att säkerställa att beskattningen hanteras på ett korrekt sätt. Vilka uppgifter som kan lämnas ut avseende en skattebefriad förbrukare förtydligas.

Skälen för förslaget: Vid överlåtelse av varor där skattskyldighet för vissa punktskatter kan skjutas upp eller där ett avdrag kan göras vid överlåtelsen om mottagaren är en godkänd aktör av visst slag är det viktigt för överlåtaren att kunna kontrollera om mottagaren är en sådan aktör. Överlåtaren behöver informationen för att kunna hantera punktskatten på ett korrekt sätt.

Den föreslagna regleringen tar sikte på två typer av fall, dels att uttag av skatten skjuts upp (lagerhållare), dels att avdrag för skatten kan medges (skattebefriad förbrukare).

En typisk situation där uttag av skatten kan *skjutas upp* enligt rent nationell lagstiftning är om en godkänd lagerhållare överlåter en vara till en annan godkänd lagerhållare. Detta kan t.ex. avse en överlåtelse av en vara som är föremål för beskattning enligt lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik. Av 12 § samma lag framgår att en överlåtelse till en annan godkänd lagerhållare enligt den aktuella lagen inte är en sådan hantering som utlöser beskattningen. Den överlåtande lagerhållaren har således ett behov av att veta att mottagaren också är en godkänd lagerhållare enligt den aktuella lagen, för att kunna leverera varan utan att påföra skatten. Motsvarande reglering finns även i lagen (1994:1776) om skatt på energi (vissa bränslen), lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter, lagen (2020:32) om skatt på plastbärkassar samt i lagen (2022:155) om tobaksskatt (avseende snus, tuggtobak och övrig tobak).

Den andra situation som är aktuell här, är när en överlåtelse av en skattepliktig vara innebär att skattskyldigheten inträder och det samtidigt kan finnas en rätt till ett avdrag med motsvarande belopp, om mottagaren är en viss typ av godkänd aktör. Ett typfall är när en upplagshavare levererar alkoholvaror till en aktör som är godkänd som skattebefriad förbrukare.

Bestämmelser om skattskyldighetens inträde för en upplagshavare finns i 9 kap. 3-5 §§ lagen (2022:156) om alkoholskatt. När varor tas ut från ett skatteupplag utan att flyttas enligt ett uppskovsförfarande inträder skattskyldigheten och transaktionen ska alltså tas upp i aktuell punktskattedeklaration. Om varorna sedan tas emot av en skattebefriad förbrukare har upplagshavaren rätt att göra avdrag enligt 11 kap. första stycket 3 samma lag. Upplagshavaren behöver alltså veta om den som tar emot varorna är godkänd som skattebefriad förbrukare eller inte för att vara säker på om rätt till avdrag föreligger. Det är här inte fråga om varor som hanteras under ett förfarande där uttaget av skatt skjuts upp, utan det är fråga om varor som inte alls ska belastas med den aktuella punktskatten. Motsvarande reglering finns även i lagen om skatt på energi.

Uppgiften om aktörernas status är som regel inte föremål för sekretess. Det finns en presumtion om att uppgiften inte är skyddad av sekretess. Att uppgifterna kan lämnas elektroniskt på medium för automatiserad behandling är som regel till fördel både för överlåtaren av varan, som behöver uppgiften för att kunna redovisa

skatten korrekt, och mottagaren av varan, om vilken uppgift lämnas. För att mottagaren av varan ska kunna köpa eller ta emot varor i obeskattat skick är det viktigt att överlåtaren lätt kan kontrollera att mottagaren har rätt status som godkänd aktör för att förfarandet ska kunna genomföras på ett korrekt sätt.

Ett godkännande som skattebefriad förbrukare innebär att skattepliktiga alkoholvaror kan tas emot utan skatt alternativt att skattepliktigt bränsle kan tas emot utan skatt eller med nedsatt skatt för vissa ändamål. Vad ett godkännande som skattebefriad förbrukare omfattar framgår av bestämmelserna i lagen om alkoholskatt respektive lagen om skatt på energi och tillhörande förordningar. För att en uppgift om att en aktör innehar ett godkännande som skattebefriad förbrukare ska kunna användas av mottagaren av uppgiften så att denne på ett korrekt sätt kan hantera en beskattningssituation behöver samtliga uppgifter godkännandet omfattar kunna lämnas ut. Uppgifter om för vilket ändamål ett godkännande gäller eller vilket bränsle ett godkännande gäller kan t.ex. vara sådana uppgifter som har betydelse för hanteringen av skatten. Skatteverket anser att sådana uppgifter får förstås omfattas av den nuvarande lydelsen. För att det inte ska kunna råda någon oklarhet om att ett utlämnande av en uppgift om att det finns ett godkännande får innefatta dessa uppgifter bör det uttryckligen framgå av den sekretessbrytande bestämmelsen i skattedatabaslagen att utlämnandet även får innefatta uppgift om vad ett godkännande omfattar.

Utlämnande bör begränsas till personer som har behov av sådan uppgift i sin verksamhet för att säkerställa att beskattningen hanteras på ett korrekt sätt. Begränsningen bör göras för att tillförsäkra att behandlingen uppfyller de grundläggande förutsättningarna för dataskyddsbehandling enligt EU:s dataskyddsförordning, se avsnitt 3.11.

Utlämnandet kan utformas som ett utlämnande på medium för automatiserad behandling. Utlämnandet ska utformas så att det är begränsat till den kategori av aktörer som har behov av denna typ av uppgifter. Avsikten är inte att kontrollera att frågeställaren har behov av uppgiften i varje enskilt fall, vilket inte torde vara möjligt. Avsikten är istället att begränsningen ska göras till aktörer som i sin verksamhet typiskt sett har behov av den aktuella typen av uppgifter. Begränsningarna ska göras bl.a. genom säkra tekniska lösningar så att uppgifterna endast lämnas ut till aktörer som är behöriga att få uppgifterna utlämnande på detta sätt.

Författningsförslag

Förslaget medför

- en ny lydelse av 2 kap. 5 § skattedatabaslagen, och
- att en ny paragraf, 11 a §, läggs till i skattedatabasförordningen.

4.2 Ikraftträdandebestämmelser

Förslag: Författningsändringarna träder i kraft den 13 februari 2023.

Skälen för förslaget: Den förordningsändring som föreslås för att möjliggöra ett elektroniskt utlämnande och lagändringen för att förtydliga omfattningen av den sekretessbrytande bestämmelsen är inte beroende av att de genomförs vid en viss tidpunkt. Det är dock angeläget att dessa kan träda i kraft så snart som möjligt. Med hänsyn till att de ändringar som beslutats med anledning av prop. 2021/22:61

Nytt punktskattedirektiv och vissa andra ändringar träder i kraft den 13 februari 2023 bedöms det som lämpligt att nu föreslagna ändringar träder i kraft vid samma tidpunkt.

Några övergångsbestämmelser bedöms inte vara nödvändiga.

5 Konsekvensanalys

5.1 Sammanfattning

Konsekvensanalysen har upprättats med beaktande av de krav som ställs på kommittéer och särskilda utredningar enligt 14–15 a §§ kommittéförordningen (1998:1474) samt 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Förslaget avser att underlätta för användarna och modernisera utlämnandet av uppgifter om godkända och registrerade aktörer inom punktskatteområdet. Det finns en presumtion för att uppgifterna i fråga inte omfattas av sekretess. Förslaget förväntas ha begränsade konsekvenser utanför Skatteverkets verksamhet, annat än att förenkla för personer som behöver uppgifterna för att korrekt kunna behandla frågan om uttag av punktskatt.

Förslaget förväntas inte medföra några offentligfinansiella effekter eller påverka offentlig sektor, den kommunala självstyrelsen, miljön, jämställdhet, jämlikhet eller de integrationspolitiska målen. Förslaget innebär en förenkling för personer som behöver uppgifter om kunders status som godkänd eller registrerad aktör i sin verksamhet. I övrigt påverkas inte enskilda eller företag.

För Skatteverket innebär förslaget vissa initiala kostnader motsvarande cirka två miljoner kronor för IT-utveckling och informationsinsatser. Förslaget innebär även att resurser hos Skatteverket frigörs motsvarande cirka 100 000 kronor årligen. I övrigt väntas förslaget inte ha några effekter på andra myndigheter eller för de allmänna förvaltningsdomstolarna. Förslaget bedöms inte strida mot EU-rätten.

5.2 Syfte, alternativa lösningar och effekter av utebliven ändring

Syftet med förslaget är att förenkla utlämnandet av uppgift om en persons status som godkänd eller registrerad aktör för visst förfarande inom punktskatteområdet. Den som behöver uppgiften kan genom förslaget få den snabbare och enklare. Ett automatiserat förfarande frigör dessutom resurser hos Skatteverket.

Något alternativt sätt att uppnå detta syfte har inte hittats.

Om förslaget inte genomförs kommer de effekter som anges i första stycket att utebli.

5.3 Offentligfinansiella effekter

Förslaget påverkar inte beskattning eller avgifter och medför därför inga offentligfinansiella effekter.

5.4 Effekter för offentliga sektorn

Förslaget bedöms inte ha någon effekt på kommuner, regioner eller den statliga sektorn.

5.5 Effekter för företagen och för enskilda

Förslaget medför en förenkling för enskilda som har behov av uppgift om en persons status som godkänd eller registrerad aktör för visst förfarande inom punktskatteområdet. I Skatteverkets och Kemikalieinspektionens utvärdering av

skatten på kemikalier i viss elektronik (Skatteverket dnr 8-262570) framkom att företagen efterfrågade mer lättillgänglig information för att minska den administrativa bördan. Flera av de intervjuade företagen har identifierat frågan om att kontrollera status hos en aktör som ett område där Skatteverket skulle kunna förenkla genom att erbjuda en elektronisk frågetjänst för att minska företagens administrativa börda. Förslaget ligger därmed i linje med det identifierade förbättringsförslag som framkom vid utvärderingen.

En förenklad regelefterlevnad bedöms även leda till en minskad risk för företagen att göra fel. Förslaget bedöms inte medföra risk för negativa effekter för enskildas integritet.

5.6 Effekter för Skatteverket

För att kunna lämna ut uppgifter om att en aktör är godkänd som lagerhållare eller skattebefriad förbrukare via en elektronisk förfrågnings tjänst måste Skatteverket utveckla sina IT-system. Förslaget kräver även vissa initiala insatser för att informera de skattskyldiga om att den elektroniska informationstjänsten finns tillgänglig samt hur den ska användas. De initiala kostnaderna för IT-utveckling och utformning av extern- och intern information bedöms uppgå till cirka två miljoner kronor.

Förslaget kommer troligen även innebära att färre samtal inkommer till Skatteverkets telefonservice för punktskatter eftersom de skattskyldiga istället för att ringa till Skatteverket nu kan använda den elektroniska frågetjänsten för att säkerställa kundens status vid försäljning av punktskattebelagda varor. Denna kostnadsbesparing bedöms uppgå till cirka 100 000 kronor årligen.

5.7 Effekter för myndigheter och de allmänna förvaltningsdomstolarna

Förslaget har inte någon betydelse för myndigheter i övrigt eller för de allmänna förvaltningsdomstolarna.

5.8 Förslagets förenlighet med EU-rätten

Förslaget bedöms vara förenligt med EU:s dataskyddsförordning. Förslaget står inte heller i övrigt i strid med EU-rätten.

5.9 Övriga effekter

Förslaget bedöms inte ha någon påverkan på det kommunala självstyret, sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, jämställdhet, integration, brottslighet och det brottsförebyggande arbetet, inkomstfördelning eller miljö.

6 Författningskommentar

6.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

2 kap.

5 §

I andra stycket åttonde punkten förtydligas att ett utlämnande om huruvida ett godkännande som skattebefriad förbrukare föreligger, även får innefatta de uppgifter som ett godkännande omfattar enligt bestämmelserna i lagen (1994:1776) om skatt på energi respektive lagen (2022:156) om alkoholskatt och tillhörande förordningar, exempelvis ändamål.